

Μάθημα: ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ Ε΄

Θέμα: Κάτω Ιταλία- Μεγάλη Ελλάδα (Magna Graecia)

Μένουμε στην Ιταλία και αυτή τη βδομάδα για να «ξεκλειδώσουμε» την περιοχή της Κάτω Ιταλίας, όπου μέχρι σήμερα μπορεί κανείς να βρει έντονο το ελληνικό στοιχείο, στα ελληνόφωνα χωριά! Περιοχές που μυρίζουν Ελλάδα! Μεγάλη Ελλάδα (στα λατινικά Magna Graecia) είναι ο ιστορικός-γεωγραφικός όρος, ο οποίος προσδιόριζε τις ελληνικές αποικίες της Κάτω Ιταλίας και της Σικελίας κατά την αρχαϊκή και την κλασική περίοδο, αλλά και κατά τους επόμενους αιώνες. Γιορτάζουν άραγε το Πάσχα όπως κι εμείς; Και η γλώσσα τους; Ποια είναι; Μελέτησε όσα ακολουθούν και θα μάθεις πολλά! για αυτές τις ξεχασμένες, μοναδικές κοινότητες! Πάτησε [εδώ](#) για μουσική συνοδεία!

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 1: Πού βρίσκονται; (γεωγραφική θέση)

Η Ιταλία έχει το σχήμα μιας μπότας. Τα ελληνόφωνα χωριά βρίσκονται στο Νότιο μέρος της μπότας, όπως δείχνει ο χάρτης που ακολουθεί, αλλά και στη Σικελία.

Προβληματισμός: Με βάση αυτά που μάθαμε στο προηγούμενο μάθημα, τι είναι πιο πιθανό: να είναι ή όχι οικονομικά ανεπτυγμένα τα ελληνόφωνα χωριά και γιατί; (**γράψε μια σύντομη απάντηση στο τετράδιό σου «Το σχολείο είναι εδώ»**)

Δραστηριότητα 2: Η γλώσσα

Κάποια από τα χωριά στην Κάτω Ιταλία επιμένουν μέχρι και σήμερα Ελληνικά! Οι κάτοικοί τους μιλούν την γκρεκανική διάλεκτο (γκρέκο=Έλληνας) και σε περιμένουν να σε φιλοξενήσουν ζεστά, έστω κι αν είσαι ξένος. Τα χωριά βρίσκονται σε μια προνομιούχα περιοχή με αμπέλια, οπωροφόρα δέντρα και φυτείες καπνού, καθώς και μικρές βιομηχανίες ξύλου, κάρβουνου και οικοδομικών υλικών, γεγονός που βοηθά τους κατοίκους τους να έχουν ευνοϊκές συνθήκες διαβίωσης και ένα ψηλό βιοτικό επίπεδο. Οι κάτοικοι αυτοί ονομάζονται Γκρίκο και μιλούν μέχρι σήμερα μια ιδιόρρυθμη διάλεκτο που επέζησε μέχρι σήμερα μέσα από τα τοπωνύμια, τα τραγούδια τις παραδόσεις και τα έθιμά τους. Μερικά από τα χωριά αυτά είναι: το Καλημέρα, το Μαρτινιάνο, το Κοριλιάνο ντ' Ορτάντο, το Καστρινιάνο ντέ Γκρέτσι, το Μαρτάνο, το Τζολίνο, το Μελπινιάνο, το Σολέτο, η Στερνατία.

Οι κάτοικοι των ελληνόφωνων χωριών της Κάτω Ιταλίας υποδέχονται τους Έλληνες τουρίστες με την ακόλουθη πρόσκληση: «Είσαι Γκρίκο; Έμπα στο σπίτι μου να μπει ο ήλιος».

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΣ: Μήπως το άρθρο δίνει πληροφορίες για την οικονομική κατάσταση των ελληνόφωνων χωριών; Ευημερούν ή αντιμετωπίζουν οικονομικές δυσκολίες; Θέλεις να προσθέσεις κάτι σε όσα έγραψες πιο πριν;

Μάθημα Ιταλικών:

Pensare=σκέφτομαι

Finestra= παράθυρο

mai= ποτέ

Η διάλεκτος των ελληνόφωνων χωριών, τα «γκρεκανικά», είναι ένα μείγμα από ιταλικές και ελληνικές λέξεις. Πάτησε στη φωτογραφία για να ακούσεις ένα τραγούδι στα «γκρεκανικά», ερμηνευμένο από τον συμπατριώτη μας Αλκίνοο Ιωαννίδη. «Kalinifta» ο τίτλος, δηλαδή «Καληνύχτα»! Προσπάθησε να αναγνωρίσεις τουλάχιστον 10 λέξεις!

Δραστηριότητα 3: Παραδόσεις του Πάσχα στα χωριά της Κάτω Ιταλίας

Διάβασε το πιο απόσπασμα από άρθρο της Αλκινόης Μοσχίδου. Κάνε την εργασία που ακολουθεί, στο τετράδιο «Το σχολείο είναι εδώ».

[...] Σήμερα η Μεγάλη Ελλάδα (magnagraecia) είναι τόσο ζωντανή ώστε μπορούμε να μιλάμε για μια μικρή χώρα, μέσα σε μια μεγάλη και ισχυρή χώρα, την Ιταλία. Η Κάτω Ιταλία ή αλλιώς Μεγάλη Ελλάδα είναι ένας ζωντανός θύλακας πολιτισμικής μας κληρονομιάς και ζωντανό τον διατηρούν η γλώσσα, τα γκρεκάνικα και τα έθιμα, τα οποία μέχρι τις μέρες μας τηρούνται στο έπακρο.

Τη Μ. Τετάρτη στα ελληνόφωνα χωριά της Καλαβρίας γίνεται αναπαράσταση της ανάβασης του Ιησού στον Γολγοθά προκαλώντας ρίγη συγκίνησης στους παρευρισκόμενους. Την ίδια μέρα οι γυναίκες μαζεύουν αυγά από φωλιές πουλιών για να κάνουν την ξακουστή πασχαλινή κουλούρα «κουντούρε» ή «αουγκούντε» (από τη λέξη αυγούλες), ενώ με κάποια από αυτά τα αυγά τη στολίζουν και τη ψήνουν κατά αυτό τον τρόπο. Η κουλούρα, όπως και τα αυγά είναι σύμβολο της γονιμότητας και ο αριθμός των αυγών πρέπει να είναι μονός.

Τη Μεγάλη Πέμπτη γίνεται η αναπαράσταση του Νιπτήρα, όπου ο ιερέας πλένει τα πόδια δώδεκα φτωχών, ντυμένων στα άσπρα και αφού τα πλύνει, τα φιλάει. Τη Μεγάλη Παρασκευή γυναίκες στολίζουν τον Επιτάφιο με φώτα και δοχεία γεμάτα από νεοφύτευτα βλαστάρια δημητριακών. Ενώ την ίδια μέρα πλένουν και καθαρίζουν τους τάφους των προγόνων τους, αφήνοντας στο τέλος πάνω σ' αυτούς ένα πιάτο γεμάτο με κόλλυβα. Τη μέρα αυτή απαγορεύεται να μαγειρέψουν και τρώνε μόνο πικρόχορτα ποτισμένα με ξύδι.

Το βράδυ του Μεγάλου Σαββάτου οι Γκρεκάνοι ανάβουν φωτιές από κάρβουνα, ανθρακικές όπως τις λένε, έξω από τα σπίτια τους σε ανάμνηση της φωτιάς που άναψαν οι μαθητές του Χριστού για τον φόβο των Ιουδαίων. Ενώ την Κυριακή του Πάσχα γιορτάζουν την «Πασκαλία» και οι καμπάνες από τις εκκλησίες ακούγονται σ' όλο το Ιόνιο. Λένε το Χριστός Ανέστη και η απάντηση που λαμβάνουν είναι «έναι αλήα» δηλαδή είναι αλήθεια!

Μια παράδοση που διατηρείται ζωντανή μέχρι τις μέρες μας είναι άξια σεβασμού και άξια αναφοράς. Μπορεί και στα πέρατα του κόσμου να συναντήσουμε έναν Έλληνα, οι Έλληνες όμως της Κάτω Ιταλίας είναι βγαλμένοι κατευθείαν από τις σελίδες της αρχαίας ελληνικής ιστορίας.

ΠΗΓΗ: http://www.serresparatiritis.gr/index.php?page=description&article_id=8597

► **Εργασία:** Ποια από τα έθιμα σου προκαλούν εντύπωση και γιατί;

Σου θυμίζει κάτι αυτή η αφίσα; Για προσπάθησε να διαβάσεις τι γράφει! Εντυπωσιακό;

Αν πατήσεις πάνω στην αφίσα θα ταξιδέψεις στα χωριά της Κάτω Ιταλίας και θα μιλήσεις με τους κατοίκους τους! Θα ακούσεις τραγούδια, θα μπεις στο σχολείο, θα γνωρίσεις τον τρόπο ζωής τους.

Παρακολούθησε το βίντεο με την οικογένειά σου!

SALUTE.GOV.IT/NUOVOCORONAVIRUS

